

***КАРЛІВСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
КАРЛІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ***

Опис досвіду роботи з проблеми

***«Впровадження модульної системи
навчання через метод проектів»***

***Виконав: Золотухін Олександр Аркадійович
учитель трудового навчання І категорії
Нижньоланнівської ЗОШ І-ІІІ ст.***

2011 р.

ВСТУП

У 1996 році, закінчивши навчання на педагогічно-індустріальному факультеті Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка, я отримав диплом за спеціальністю загальнотехнічні дисципліни і праця. З 1997 року працюю на посаді вчителя трудового навчання Нижньоланнівської ЗОШ І-ІІІ ст., маю І кваліфікаційну категорію. Наша школа готує учнів за технологічним профілем навчання, виходячи з цього акцентую особливу увагу на реалізацію освітніх завдань зі свого предмету, оскільки саме технічні знання та практичні уміння **УЧНІВ**, здобуті в середній школі стануть фундаментом для здобуття професії у старшій школі (під час навчання у Карлівському МНВК).

Уроки трудового навчання проводжу в комбінованій майстерні, яка розрахована на 10 робочих місць зі слюсарної та 10 місць для столярної обробки матеріалів. Майстерня укомплектована токарно-гвинторізним верстатом ТВ-6, токарним верстатом для обробки деревини СТД-120, електроточилом, двома свердлильними та фугувально-пильним верстатами. Наявна матеріальна база допомагає мені у підготовці та проведенні уроків.

У своїй діяльності особливу увагу приділяю дотриманню учнями правил безпечної праці. З 2000 року у майстерні ведеться «Журнал інструктажів з правил техніки безпеки», який прошитий і пронумерований згідно нормативних вимог. На першому уроці в 5 класі учні проходять вступний інструктаж, на якому знайомляться із загальними правилами поведінки у шкільній майстерні, учні інших класів проходять первинний інструктаж і ставлять власноруч підпис в «Журналі інструктажів», а я роблю відповідний запис в класному журналі. На початку другого семестру повторно інструктую учнів. При зміні виду діяльності, ознайомленні із новим обладнанням чи інструментом, порушенні правил ТБ окремими учнями обов'язково звертаю увагу на правила безпечної праці. Інструкції з техніки безпеки на кожному одиницю обладнання, які затверджуються директором школи та погоджуються з головою ПК школи, постійно вивішені в майстерні і поновлюються на початку кожного навчального року. У майстерні є медична аптечка з інструкцією про використання найбільш поширених ліків та засобів.

Коли п'ятикласники приходять на перший урок трудового навчання, то зустрічаю їх як давніх знайомих, адже ми зустрічаємося ще з початкових класів, де викладаю уроки музики. Відсутність психологічного бар'єру дає змогу школярам швидше адаптуватися, переключитися на нові види діяльності на уроці та краще реалізувати свої природні здібності та нахили. При невеликій наповнюваності класів є можливість більше уваги приділити кожному учню. Стараюся помітити, виділити із загального контингенту учнів особливо обдарованих, у яких «золоті руки» від природи (таких небагато, зазвичай 1-2 учні на клас). Це якраз вони будуть командирами бригад при виконанні практичних робіт, допомагатимуть слабшим учням у формуванні умінь і навичок, захищатимуть честь школи на олімпіадах і конкурсах.

Починаючи з 2010-2011 навчального року вивчення трудового навчання у 5-9 класах проводиться за новою редакцією «Програми трудового навчання» за загальною редакцією В. М. Мадзігона. Вважаю, що ця програма є позитивним кроком у зміні традиційних підходів до вивчення нашого предмету. Вона дає змогу застосовувати здобуті знання і вміння на практиці через розв'язання творчих завдань (виконання навчальних і творчих проєктів). Згідно цієї Програми зміст трудового навчання для класів, що не поділяються на групи хлопців і дівчат складається лише з варіативних модулів.

Навчальний матеріал базового модуля (проектування виробів, конструкційні матеріали, основи техніки і технологій) я розподілив по вибраних варіативних модулях за темами, що близькі за змістом. У 5 класі ми вивчаємо «Технологію ажурного випилювання» і «Технологію електротехнічних робіт», у 6 класі – «Технологію виготовлення дерев'яної іграшки» і «Технологію обробки тонкого листового металу». Семикласники вивчають чотири модулі: «Технологію обробки деревини», «Технологію електротехнічних робіт», «Технологію слюсарної обробки металів» та «Технологію вирощування рослин і догляд за ними». Учні 8 класу вивчають «Технологію токарної обробки деревини», «Технологію оздоблення виробів геометричним різьбленням», «Технологію писанкарства» і «Технологію природного землеробства». У 9 класі діти знайомляться із «Технологією токарної обробки металів» та виконують підсумковий проєкт «Виготовлення комплексного виробу».

Основою навчальної діяльності на уроці є практична діяльність учнів, ознайомлення з теоретичним матеріалом проводжу під час практичних робіт, не витрачаючи на це окремого навчального часу. Головним методом проєктно-модульної системи навчання є метод проєктів. П'ятикласники знайомляться з основами художньо-конструкторської діяльності, вивчають прийоми обробки фанери, ДВП, прийоми роботи із шаблоном, у першому семестрі виготовили виріб «Метелики». Учні 6 класу для створення і вдосконалення проєктованого виробу використовують метод комбінування, у 7 класі при проектуванні виробів знайомимося із методом фокальних об'єктів. На уроках діти вчать працювати з інформаційними джерелами: знаходять інформацію, яка стосується теми проєкту, відбирають та аналізують її (аналіз зразків-аналогів). Результатом практичної діяльності шестикласників є рухома іграшка «Дідусь і ведмідь», семикласники ж виготовили «Підставку для канцелярського приладдя». Учні 8 класу вивчають комбінаторику у художньому конструюванні. Вони більш самостійно планують технологічний процес виготовлення виробу, здійснюють підбір матеріалів та інструментів. При вивченні «Токарної обробки деревини» діти виготовили сувенір «Гармата» та забезпечили себе виробами для оздоблення геометричним різьбленням (дерев'яні ложки) і виготовлення дерев'яних писанок. Дев'ятикласники вивчають основи біоніки у проектуванні. Результатом роботи над «Технологією токарної обробки металів» стали

металеві частини до «Макета автомата», який учні виготовляють як підсумковий проект у другому семестрі.

Завдання практичних занять у шкільних навчальних майстернях полягає в тому, щоб прищепити учням любов до фізичної праці, збудити творчу думку, розвивати технічне мислення і конструкторські здібності, навчити раціональному використанню матеріалів, обладнання та інструментів. Важливо, щоб кожен учень відчував себе не просто виконавцем роботи, а її творцем. Тоді праця буде цікавою, а той, хто її виконує, одержуватиме моральне задоволення не лише від результату, а і від самого трудового процесу. В цьому я переконався на власному досвіді. Учні зовсім інакше ставляться до роботи, коли самі виготовляють креслення деталей виробу.

Ще один важливий, на мою думку, момент у трудовому вихованні. Учень повинен дати самому собі відповідь на запитання: «Де, кому потрібне те, що я вивчав на уроці, зробив власними руками?» Ми практикуємо так. Зробили моделі «Цифрового годинника» - віддали їх у початкові класи; виготовили кухонні дощечки – нехай вони послужать у шкільній їдальні, на уроках праці ремонтуємо меблі із спортивного залу, спальної кімнати, навчальних класів. А підставки для фотографій, канцелярського приладдя, совки, пенали, зроблені на уроках праці, роздаю додому. Учні можуть подарувати їх братику, сестричці, мамі, просто залишити собі на пам'ять як зроблене своїми руками у шкільній майстерні.

Кращі роботи учнів, обов'язково за їх згодою, залишаю у майстерні (вони мають табличку із назвою виробу та інформацією про автора роботи). Використовую їх як зразки на уроках, беремо участь у виставках та конкурсах. До кращих робіт можна віднести «Сокиру сувенірну», «Цукерницю», «Мишоловку», «Скриньку для ключів», «Фруктівницю», «Космічну ракету», «Писанки» тощо.

У повсякденній діяльності тісно співпрацюю з іншими вчителями нашої школи. Це і вчителі початкових класів, які дають учням ази трудових навичок, розвивають творче мислення, виховують терпіння, акуратність інші риси, над якими мені, з приходом учнів до середньої школи, доводиться працювати на кожному уроці. Опанувати модуль «Технологія писанкарства» допомогла мені вчитель образотворчого мистецтва Жмак В. В., учні 8 класу у свою чергу виточили і подарували їй заготовки під дерев'яні писанки. При вивченні модулів «Технологія електротехнічних робіт» у 5 та 7 класах використовую матеріальну базу кабінету фізики (вчитель Заїка М. Г.). До речі, ще у 2007 році за його ініціативи у кабінеті інформатики була встановлена, а мною освоєна та широко використовувалася на уроках креслення в 10 класі програма «Компас-3D LT V10». На жаль, у зв'язку з відсутністю 10 а згодом 11 класу ось уже два роки робота над цим проектом знаходиться у «замороженому» стані.

У 5- 9 класах ми вивчаємо елементи креслення: площинну розмітку, типи креслярських ліній та розміри на кресленнях, ескізи і креслення деталей виробу, види з'єднань деталей. Згідно нової «Програми з трудового навчання»

за загальною редакцією В. М. Мадзігона в 11 класах шкіл технологічного профілю вводиться 2 год. креслення. Вважаю це явним позитивом, оскільки неодноразово чув схвальні відгуки від випускників школи (особливо технічних вишів) стосовно рівня викладання цього предмета в нашій школі. Та і результати говорять самі за себе: нижньоланнівці стабільно займають призові місця на районних турнірах і конкурсах з креслення, а учениця 11 класу Тимошенко Катерина у минулому році посіла друге місце у III (обласному) етапі Всеукраїнського учнівського конкурсу з креслення.

Добре виступили мої вихованці і цього року. У II етапі Всеукраїнської олімпіади з трудового навчання учень 9 класу Валерій Недождій посів друге, а учень 8 класу Пулько Андрій – перше місце.

На досягнутому зупинятись не збираємося. Адже позитивні результати приносять задоволення і зобов'язують водночас. Систематично стараюсь працювати над підвищенням свого фахового рівня. Беру участь у роботі шкільного методичного об'єднання вчителів природничо-математичного циклу, керую роботою районного методичного об'єднання вчителів трудового навчання. Неодноразово представляв район на науково-практичних конференціях та семінарах-практикумах регіонального рівня. Відвідав відкриті уроки кращих вчителів області, учасників обласної СДГ «Проектування як метод пізнання в освітній галузі «Технологія»» Бірука Володимира Пилиповича – учителя-методиста Красногорівської ЗОШ I-III ст., Рашина Ігоря Анатолійовича – учителя-методиста Комсомольського НВК ім.Л. І. Бугаєвської, Дзюби Раїси Дмитрівни – учителя –методиста Шевченківської ЗОШ I-III ст. З матеріалами, які висвітлюють питання організації навчальної діяльності з освітньої галузі «Технологія», знайомлюсь на сторінках періодичних фахових видань: науково-методичного журналу «Трудова підготовка в закладах освіти», газети «Трудове навчання» та журналу «Трудове навчання в школі», а також на спеціалізованому сайті www.trudove.org.ua. У 2011 році пройшов курси підвищення кваліфікації вчителів трудового навчання при Полтавському ОППО, а також курси Intel «Навчання для майбутнього» на базі Нижньоланнівської ЗОШ.

Із запропонованого Програмою переліку модулів я вибрав ті, які можна якнайповніше реалізувати в умовах нашої школи. Але працюючи другий рік за цією системою хотілося поєднати її окремі елементи, щоб об'єкт праці одного модуля можна було сповна використати при вивченні наступного. На даний момент це вдалося зробити у 8 класі, де учні спочатку займаються токарною обробкою деревини, а згодом – різьбленням та писанкарством. Думаю, що перелік модулів не може залишатися сталим і кожен вчитель трудового навчання може внести свою лепту у його розширення. Під час проходження курсів підвищення кваліфікації мною був розроблений проект варіативного модуля «Технологія прошивання взуття» на перспективу є ідея розробки проекту варіативного модуля «Технологія виготовлення віника». Практичну реалізацію цих модулів вбачаю якщо і не на уроках трудового навчання, то принаймні у гуртковій роботі.